

Яковлева Ю. С.
Литвин О. Є., к.е.н., доц.
ДВНЗ «Університет банківської справи»

МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Одним із важливих елементів глобальної економічної системи, на яку перетворився світ наприкінці другого – початку третього тисячоліття, є міжнародний ринок праці з його уніфікованою шкалою критеріїв щодо якості трудових ресурсів, розвитком нових форм зайнятості, гнучкістю та надзвичайною мобільністю сукупної робочої сили [1].

Світовий (міжнародний) ринок праці — це система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту.

Виникнення і розвиток міжнародного ринку робочої сили є результатом зростання міжнародної мобільності двох головних факторів виробництва — капіталу і праці. Підвищення міжнародної мобільності капіталу в соціальному плані означає, що він пред'являє тепер попит не тільки на робочу силу країни свого базування, а й на іноземну робочу силу, яка нерідко має певні переваги порівняно з національною (більш дисциплінована, менш вибаглива щодо оплати праці і т. д.). Попит на іноземну робочу силу почав помітно зростати тоді, коли виник масований експорт приватного виробничого капіталу й почалося створення у всіх країнах підприємств з використанням місцевої робочої сили [2].

Отже, можливість міжнародної міграції робочої сили виникає внаслідок національних розходжень в заробітній платі. Необхідність переселенських рухів найманої праці від країни до країни диктується нерівномірністю утворення відносного перенаселення на міжнародній арені. Робоча сила рухається від країн багатих трудовими ресурсами, до більш багатих капіталом країн. Більше половини міжнародних мігрантів є вихідцями з країн, що розвиваються, 2/3 з них знаходяться в індустріальних країнах. Приплив нових контингентів мігрантів у ці країни пов'язаний з якісними диспропорціями на їхніх ринках праці.

У світі 710 мільйонів людей хочуть переїхати в інші країни на постійне місце проживання, тоді як 23 мільйони вже готуються зробити цей крок. Про це свідчать підсумки опитування, проведеного організацією Gallup у 160 країнах світу на замовлення Міжнародної організації з міграції.

Поточну кількість мігрантів з країн Східної Європи в ЄС можна оцінити в 1 млн громадян України, 100 000-150000 громадян Білорусі та 200 000-300000 громадян Молдови. Польща та Чехія, є основними країнами спрямування мігрантів з України, Білорусі і Молдови. Серед країн ЄС Польща є найважливішим напрямком для міграції українців та білорусів. Роль Чехії для українців є надзвичайно важливою, хоча вона дещо знизилась внаслідок світової економічної кризи. Угорщина є привабливою лише для українців угорського походження, тоді як Словаччина отримує невелику кількість мігрантів із України, Білорусі і Молдови [3].

Всі основні вигоди від міграції робочої сили дістаються країнам-реципієнтам. Оцінити ж їхні масштаби не просто, тому що не усі вони піддаються кількісному обліку. Вони

складаються з економії на підготовці фахівців у приймаючих країнах. Вартості продукції і послуг, відповідно створеної іммігрантами в країні перебування, надходжень від оподатковування. Іммігранти, особливо нелегальні, вносять у доходи країни більший внесок, ніж вони одержують від суспільного сектора.

Принаймні 2/3 припливу «мізків» припадає на США. Частка іммігрантів серед фахівців складає там 17%, у тому числі 40% інженерів і фахівців з ЕОМ, велика кількість викладачів технічних дисциплін в університетах і коледжах. У результаті економія США лише в сфері наукової діяльності складала не менш 15 млрд. дол. Прибуток, який отримує Канада в процесі експлуатації мізків-емігрантів, у 7 разів більший, ніж від населення, яке там постійно проживало. У Британії вигоди від залучення іноземних фахівців у три рази перевищують розміри її економічної допомоги країнам Азії й Африки.

Міжнародна міграція робочої сили набуває дедалі глобальнішого характеру. Сьогодні вона охоплює абсолютну більшість країн світу. Та все ж основними напрямками сучасних міграційних процесів є Північний та Південноамериканський регіон, Західноєвропейський ринок, Південно-Східна та Західна Азія, Африканська ділянка переселенських рухів. Саме тому дані процеси потребують регулювання з боку держав, що беруть участь в обміні трудовими ресурсами, та виваженої міжнародної міграційної політики.

Список джерел:

1. *Інтелектуальна міграція в контексті трансформації ринку праці України [Електронний ресурс].* Режим доступу – http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/stvttp_2015_1_31.pdf
2. *Міжнародна міграція робочої сили [Електронний ресурс].* Режим доступу – http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:nP1tKpyvhMYJ:s6601.files.wordpress.com/2009/09/tema_5.doc+&cd=8&hl=en&ct=clnk&gl=ua
3. *Міграція між країнами ЄС [Електронний ресурс].* Режим доступу – https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/migration_report_ukr.pdf